

EINES, FEINES I CONREUS

Vinyes i oliveres als aspres del Montgrí.

LA VINYA

(*Vitis vinifera* L. subsp. *vinifera*)

Característiques de la planta

És una planta arbustiva, quan es poda en forma de cep, o enfiladissa, quan es poda en forma de parra. Silvestre creix en forma de lianes de fins a 30 m de llarg.

- Fulla o pàmpol: simple, caduca, de forma palmitilobulada i irregularment dentada.
- Flor: petita, verdosa, reunida en panícula.
- Fruit o gra de raïm: baia arrodonida disposada en panícula, amb una, dues o quatre llavors, d'un color blau violat fosc, rosades o groguenques.
- Tronc: de color marró fosc, estriat, amb circells a les branques.

Hàbitat

La vinya resisteix bastant el clima eixut i no tolera els freds intensos. La temperatura més favorable és una mitjana anual entre els 10 i els 20 °C. Per això, el nostre clima mediterrani és el millor per al seu conreu. A més, l'estiu sec i assolellat fa madurar bé el raïm.

La vinya.

Els sòls calcaris com els del Montgrí són idonis per al conreu de la vinya, ja que acumulen calor i redueixen la humitat.

Cicle: feines i eines

Plantació:

- Obtenció de plàntules: s'han de plantar les tòries acabades de tallar, força juntes; s'obtenen els bords (tòries que han fet arrel i brots).
- Preparació del camp: a l'hivern següent es planten aquests bords en rengles paral·lels. Al març s'empelten amb diverses espècies (malvasia, moscat, caranyena, xarel·lo, roig, picapoll, macabeu, mandó). A la primavera ja surt el brot de l'empelt.
- Eines: pic, pala, perpal, magallina, tisores de podar, ganivet d'empelts, ràfia per lligar els empelts.

Primera poda:

- Època: desembre, gener, febrer. Es deixa una tòria el primer any i després es va guiant cada any segons la forma que se li vulgui donar.
- Mètode: es tallen les tòries i se'n deixen una o dues (ull) amb algun brot (braguer).
- Eines: tisores de podar.

Altres podes:

- Època: entre els mesos de desembre i febrer, diuen que si es fa els dies de lluna vella «les tòries no es corquen» i així es poden aprofitar per cremar durant

tot l'hivern.

- Mètode: es tallen les tòries arran de cep i se'n deixen quatre o sis amb algun brot.

- Eines: tisores de podar.

Manteniment:

Les feines que s'han de fer són:

- Llaurar (una vegada al gener, una al març i una altra per esbrollar abans del 20 de maig, «si no, no es pot passar entre els ceps»).

- Plantar nous ceps.

- Podar (a l'hivern i a l'estiu —només per treure algun rebroll).

- Ensulfatar (una vegada a últims de maig i al juny un parell més, i els cops que calgui segons les condicions meteorològiques que afavoreixen el desenvolupament de les plagues).

- Espampolar (a últims d'agost —cap a Sant Genís— per afavorir la maduració s'aclareix de pàmpols).

ALGUNES DADES DELS AMILLARAMENTS

Torroella (any 1951):

Vinya: 86,36 ha.

Olivars: 290,85 ha.

L'Escala (any 1958):

Vinya: 63,14 ha.

Olivars: 2,99 ha.

ALGUNES DADES DEL CADASTRE VITÍCOLA I VINÍCOLA DE 1976

	Vinya	S. llaurada	S. total	Intens. conreu %
Bellcaire	no hi ha dades			
L'Escala	4 ha 80 a	730	1641	0,66
Torroella	75 ha 82 a	2369	6613	3,20
Ullà	14 ha 83 a	440	742	3,37

Varietats de raïm, majoritàriament destinat a la vinificació

L'Escala: caranyena (0,70 ha), cencibel (0,60 ha) i híbrid productor directe (3,50 ha).

Torroella: cardinal (1,26 ha), garnatxa (2,95 ha), malvasia (2,6 ha), caranyena (44,47 ha), encibel (5,52 ha), macabeu (44 ha), híbrid (16,67 ha) i altres (3,44 ha).

Ullà: garnatxa (0,7 ha), picapoll blanc (1,55 ha), caranyena (10,45 ha) i híbrid (2,77 ha).

L'OLIVERA

(*Olea europaea* L. var. *europaea*)

Característiques de la planta

És un arbre de:

- Fulla: simple, persistent, coriàcia, de color verd fosc i amb pèls blanquinosos al revers.
- Flor: petita, verdosa, agrupada en forma de raïm.
- Fruit: drupa amb pinyol llenyós; primer verda i després negrosa. (Drupa en llatí significa oliva que comença a madurar).
- Tronc: gruixut, tortuós, amb l'escorça de color grisós.

Oliveres calçades.

Hàbitat:

El clima mediterrani, eixut i sense freds intensos és el millor per a l'olivera. Els sòls calcaris són ideals per al seu cultiu.

Cicle vegetatiu; feines i eines

Plantació:

- S'ha de preparar el camp.
- Entre desembre i febrer es planten, en rengleres paral·leles, les plàntules d'olivera. A vegades, fins i tot es plantaven en els marges del camp.

- Eines: pic, pala, magallina.

Poda:

- Època: Entre gener i març. Al maig o al juny es treuen els xucladors i a l'estiu se sol fer una poda més lleugera de les branques menys productives.
- Mètode: Es tallen els brots centrals més potents i que no produeixen gaire i es guarden els brots petits, laterals i tendres.
- Eines: Tisores de podar, podall, xerrac.

Manteniment:

Les feines que es fan són llaurar i ensulfatar.

Vida de les oliveres:

L'olivera comença a donar fruits quan té uns 7 anys i la seva màxima productivitat es pot situar entre els 40 i els 100 anys (70-75 quilos d'olives per arbre, un 20% dels quals aproximadament poden acabar sent oli). Una olivera, però pot arribar a viure mil anys.

Utilització de les oliveres arrancades:

L'olivera és una fusta dura i serveix per fer mobles, estris, escultures, a la construcció, per fer carbó i per cremar.

Cicle anual; feines i eines

Al llarg de l'any, el camp es llaura diverses vegades a l'hivern, després de collir les olives, al març o a l'abril i a l'agost o setembre.

L'olivera s'ensulfata quan floreix, quan surten les olives i quan aquestes ja són grosses; l'aparell emprat és la màquina d'ensulfatar i el material, els sulfats.

L'olivera floreix a la primavera («per Sant Pere, si en veus una aquí i una allà, senyal que n'hi haurà»).

Al setembre, les olives ja són grosses, però encara són verdes.

A l'octubre, es prepara l'olivar per a la collita:

- Es calcen les soques de les oliveres, «perquè no hi surtin rebrols i perquè els agrada».
- S'aplana i es neteja el voltant de l'olivera.
- Es fa un petit marge al voltant de l'olivera de la mateixa circumferència que el brancatge.

L'eina utilitzada és el tràmec.

Fins al desembre, les olives van madurant. Entre el desembre i el febrer es fa la collita de les olives. En primer lloc es cullen les de terra i després es baten les branques per fer caure les que queden a l'arbre i es cullen. Les eines emprades són una canya per batre, el cistell, el cabàs i la màquina de collir olives.

Entre el febrer i el març es fa la poda, que pot ser de dos tipus:

- La tallada dels xucladors, cada any.
- La tallada de branques, cada dos anys.